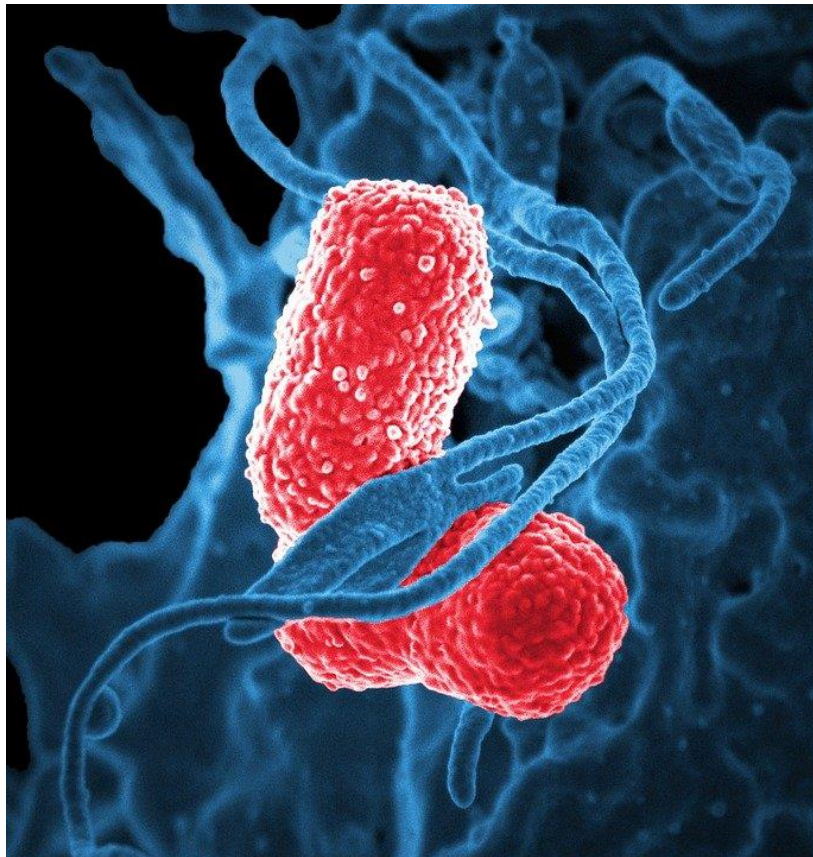

Vårdrelaterade infektioner de senaste 10 åren

Sterilteknikerutbildningen 300 YH p, 2019

YrkesAkademin AB

Författare: Catrine Andersson

Handledare: Christina Bunne

Sammanfattning

Examensarbete/ Steriltekniker, 300 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2019.

Författare: Catrine Andersson

Antal sidor: 12

Titel: Vårdrelaterade infektioner de senaste 10 åren

Handledare: Christina Bunne

Datum: 11 november 2019

Bakgrund

Infektioner är ett stort problem inom vård av människor. Infektioner oavsett typ (orsakade av exempelvis bakterier, virus, svamp) orsakar stort lidande för individen, anhöriga, samt på samhällsnivå.

Dagens problem med överanvändning av antibiotika, resistensutveckling, samt smittspridning i både stor och liten omfattning, det faktum att människor rör sig över större geografiska områden, ställer höga krav på sjukvården att det finns tillräckliga resurser och kompetens, för att kunna hantera dessa utmaningar.

Invånarantalet ökar och ger en större påfrestning för sjukhus att kunna bedriva patientsäker vård. Att vårdenheter inte blir en plats där smittor sprids pga. otillräckliga barriärer och metoder.

Kunskap om hur mikroorganismer fungerar och sprids mellan personer och platser utvecklas fortfarande. Vilket ställer krav att åtgärderna som utförs för att förhindra detta anpassas efter de senaste kunskaperna.

Att ge patienter de bästa förutsättningarna som minskar fysiskt och psykiskt lidande så långt det är möjligt.

Syfte och mål med arbetet är att ge läsaren en generell och övergripande bild av omfattningen av vårdrelaterade infektioner, om dessa har ökat eller minskat senaste åren. Det vill säga om de åtgärder som vidtagits senaste åren har haft effekt.

Metod som använts är olika källor från internet.

Resultatet redovisar bland annat följsamhet bland personal i tillämpning av hygienregler. Förekomst av vårdrelaterade infektioner i Sverige och hur denna sett ut 2010–2019.

Innehållsförteckning	Sida
Bakgrund	4
Syfte och Mål	5
Metod	5
Resultat	6–9
Diskussion	10–12
Källförteckning	13

Bakgrund

Vårdrelaterade infektioner, (VRI) som innefattar ett stort område där patient drabbats av en infektion till följd av exempelvis kontakt med vården för behandling av befintlig infektion/eller efter en behandling/medicinering eller efter operation.

Infektioner påverkar alltid den enskilda individen, hur stor denna påverkan blir, både fysiskt som psykiskt varierar kraftigt mellan olika individer och typ av infektion, omfattning av denna, kvardröjande skada efteråt, individens allmäntillstånd innan, under och efter händelsen, stöd av vården efteråt etcetera.

Oavsett vem det drabbar och typ av skada, är det gemensamt i samhällets intresse att minska förekomsten av dessa då de förutom lidande för den enskilda individen, orsakar ökad arbetsbelastning för vårdpersonal och stora ekonomiska kostnader, såväl för individen som samhället.

Även i fall där operationer, ska kunna utföras i huvud taget, då antibiotika inte har den funktion som avsett, på grund av exempelvis meticillin resistent stafylokokker aureus (MRSA), finns hos patient, kan äventyra sårhäkning samt orsaka eventuell komplikation vid implantation för att patientens kropp stöter bort det främmande föremålet.

Kunskap om hur infektioner får fäste och sprids har ökat historiskt under mycket lång tid, där ny kunskap och nya metoder samt arbetsrutiner förbättrats, både i operationssalen, på sterilteknisk enhet i hantering av kirurgiska instrument, som på en vårdavdelning och särskilda boenden. Där syftet är att dels skydda patienter, dels att skydda vårdpersonal mot smitta.

I detta arbete undersöka och presentera om **vårdrelaterade infektioner faktiskt har minskat under de senaste 10 åren, genom att granska vetenskapliga texter, rapporter, undersökningar samt litteratur inom ämnet.**

Då det är svårt att få en bild om hur nuläget faktiskt ser ut, ligger VRI på samma nivå som tidigare, eller om de faktiskt har ökat senaste 10 åren.

Om de senaste 10 årens förbättringsåtgärder har gett positiva resultat, i arbetet mot infektioner, hos patient såväl som hos personal som arbetar inom vården.

Syfte och mål

Syftet med detta arbete är att få en tydligare bild av om åtgärder som vidtagits inom sjukvården faktiskt har minskat antalet infektioner sedan 2010.

För att kunna visa att de arbetsmetoder och rutiner som används idag, är effektiva metoder för att uppnå resultat som ligger i samhällets intresse.

Samt ge en vägledning till de som arbetar inom vården för att de saker som utförs har ett specifikt syfte och ger resultat, så att de som arbetar inom detta breda område kan se att det arbete de utför, i verkligheten har en positiv betydelse och gör en skillnad för människor.

Då detta område innefattar ett stort område med flera olika verksamheter.

Med olika typer av infektioner, både av olika ingrepp, bakterier/virus och svampar samt olika typer av patienter. Har det valts att ge en allmän bild av dagsläget generellt och inte för specifika typer av fall, som exempelvis "personer mellan 40-50 år, i Katrineholms kommun, som fått en sårinfektion av stafylokocker efter borttagande av malignt melanom, mellan 2012 och 2013."

Målet med detta arbete är genom att granska och jämföra statistik, rapporter och artiklar, få en uppfattning om utvecklingen hittills inom vården i Sverige.

Metod

Anledningen till att information från internet använts är för att få aktuella siffror på förekomst av olika händelser.

Metod som valts för arbetet är granskning och insamlande av information från internet genom texter, statistik och undersökningar gjorda angående förekomst av vårdrelaterade infektioner i Sverige.

Samt personal inom vårdens efterlevnad av gällande hygienregler.

Avgränsningar har gjorts i insamlandet av information och fokuserar endast på de år arbetet gäller det vill säga 2010–2019, mätningar etcetera som gjort tidigare år, har utelämnats.

Resultatet kommer baseras på den information som finns inom dessa årtal och områden. Analys kommer att göras utifrån dessa kriterier på använda informationskällor. Samt genom att kunna göra en jämförelse utifrån dessa för att se om minskning av infektioner skett inom tidsperioden.

Resultat

Nedanstående text är uppdelad i olika punkter, då de berör olika områden inom ämnet.

Information som har granskats beskriver de olika delarna som granskning och informationsinhämtning resulterat i.

1.

Nedan är en förklaring på hur en punktprevalensmätning går till och vad som kan belysas med denna och sårbarheter vid användande av vald metod.

"[-Punktprevalensmätningar genomförs vid en given tidpunkt och ska omfatta alla ineliggande patienter vid tillfället. På så vis går det att göra observationer som normalt inte går att få ut ur journalerna eller de administrativa systemen. Det är dock känsligt för tillfälliga händelser på enheten och säsongsvariationer-]".

<https://skl.se/download/18.3e7c301615a26cf26d9546db/1487061946106/Beskrivning%20av%20PPM-VRI.pdf> (11092019)

2.

"[-En stor del av de vårdrelaterade infektionerna är en konsekvens av oavsiktliga, systematiska fel och misstag som sker i vården. Dessa kan undvikas med förbättrade rutiner.-]".

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/publicerat-material/publikationer/rena-hander-2014/rena-hander-allt-du-vill-veta-om-handhygien-tryckfil.pdf> (12092019)

Detta är ett citat ur broschyren "allt du vill veta om handhygien" som folkhälsomyndigheten tillsammans med Statens Kommuner och landsting gett ut. Som är ett utbildningsmaterial och innehåller information om varför handhygien ska utföras, i vilka situationer samt vilka desinfektionsmedel som är aktuella att använda vid handdesinfektion.

Denna broschyr är utgiven 2017 och visar på en ökad medvetenhet, en vilja att öka kunskap och dela informationen, inom de verksamheter som i sitt arbete har ett ansvar för att förebygga och minska risken för smitta, eller en eskalering av ett pågående smittutbrott.

3.

”[I Sverige drabbas varje år 65 000 patienter av vårdrelaterade infektioner. Mellan en tredjedel och hälften av dessa hade kunnat förebyggas. En viktig åtgärd är god handhygien för att förebygga smittspridning och infektioner, och motverka antibiotikaresistens. -]”.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2019/maj/god-handhygien-forebygger-infektioner-inom-var-d-och-omsorg/> (11092019)

Denna text från Folkhälsomyndigheten visar klart och tydligt hur viktigt det är att förebyggande åtgärder inom vården vidtas. I syfte att undvika skador och lidande för patienten.

De siffror som redovisas i texten, det vill säga att mellan 21 666 (en tredjedel) och 32 500 (hälften), av alla vårdrelaterade infektioner hade kunnat förebyggas.

Detta är mycket oroande men kan också ses som ett starkt incitament för de som arbetar inom området, för att skapa en förändring till det bättre, som i sin tur ger stora vinster inom flera områden; individers hälsa, ekonomi, kostnader, arbetsmiljö etcetera.

4.

I denna publikation från Sveriges Kommuner och Landsting gjordes en mätning genom att en given dag (punktprevalensmätning) analysera förekomsten av infektioner från 13 633 personer, resultatet redovisas nedan.

Förekomst av vårdrelaterade infektioner/somatisk vård (VRI) genomsnitt för riket år för år;

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
9,5%	9,2%	8,9%	8,8%	8,9%	9,6%	8,8%	9,0%	8,9%	9,2%

<https://skl.se/download/18.e286e5916b0676cf36d3bcb/1559655305581/Resultat%20def%20PPM%20VRI%20VT%202019.pdf> (11092019)

5.

"[-Mätning av följsamhet till hygienrutiner och klädregler. Sedan den första punktprevalensmätningen (PPM) hösten 2010 har följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler förbättrats inom både regioner och kommuner. Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler är viktigt i ett förebyggande arbete mot vårdrelaterade infektioner. Metoden grundar sig på observationsstudier av medarbetare i patientnära arbete exempelvis vid omvårdnad, undersökning och behandling-]."

https://skl.se/halsasjukvard/patientsakerhet/matningavskadorivarden/matningbasalahygienrutiner.2277.html1_ (11092019)

Enligt statens kommuner och landsting är följsamhet för riket (exklusive Sörmland och Västerbotten) är några exempel 56% år 2010, 72% år 2017, 74% 2018 och 74,5% 2019.

Denna mätning innefattar korrekt tillämpning av klädregler samt hygienrutiner.

I begreppet hygienrutiner är det som har mätts; desinfektion av händer före, desinfektion av händer efter, korrekt användning av handskar, korrekt användning av plastförkläde.

I begreppet klädregler; korrekt arbetsdräkt, korrekta naglar, kort/uppsatt hår, händer/underarmar fria från klocka armband och ringar.

<https://skl.se/download/18.4c8d281716b926ffa93219ab/1561632581684/PUNKTPREVALENSM%C3%84TNING%20AV%20F%C3%96LJSAMHET%20TILL%20BASALA%20HYGIENRUTINER%20OCH%20KL%C3%84DREGLER%20Regioner.pdf>
(11092019)

Denna utveckling som ses genom mätningarna som gjorts varje år, har procentuellt förbättrats betydligt sedan 2010 då endast 56% följde samtliga hygienregler i verksamheten.

Mellan år 2017 - 2019 har följsamheten ökat ytterligare från 72% - 74,5%.

De sista åren har ökningen varit mindre, men visar ändå på ökat medvetande hos vårdpersonal.

6.

Statens Kommuner och landsting (SKL) har gett ut en nationell broschyr som bygger på Världshälsoorganisationen (WHO) tillämpning av handhygien inom sjukvården i syfte att förebygga postoperativa infektioner. I denna står det bland annat;

”[-Obligatoriska åtgärder: Åtgärdspaketet innehåller fyra viktiga åtgärder för att minska risken för postoperativa sårinfektioner. Evidens finns för att samtliga fyra åtgärder är väsentliga för att minska risken för infektion. När alla åtgärder följs uppstår en samlad effekt. De beskrivna åtgärderna är generella vid alla typer av operationer. Det finns också ingreppsspecifika åtgärder som inte tas upp här. Använd korrekt antibiotikaproylax › Följ rutiner för preoperativ huddesinfektion och eventuell hårvorkortning › Uppmana till rökstopp före operation › Registrera postoperativa sårinfektioner-]”.

<https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/postoperativa-sarinfektioner-atgarder-for-att-forebygga.html> (11092019)

Ovanstående meningar ”[...] › Följ rutiner för preoperativ huddesinfektion och eventuell hårvorkortning...]”, och “[... › Registrera postoperativa sårinfektioner-]”.

Dessa är viktiga övergripande punkter som i de fall de efterlevs, ger stora effekter på arbetet med att hålla ner antalet av förekomsten av vårdrelaterade infektioner inom hälso- och sjukvården.

Dessa två åtgärder ses som mycket enkla att genomföra.

Det är fullt möjligt om personal ges utbildning och information. Samt att dessa rutiner införs och tillämpas på ett konsekvent sätt, i alla delar av verksamheten.

Diskussion

I punkten som behandlar punktprevalensmätning beskrivs hur en sådan går tillväga, det som kan ha påverkat resultatet med denna typ av undersökningsmetod är att metoden är känslig för variationer från en dag till en annan.

Tex om en punktprevalensmätning skett en dag mitt i ett utbrott av exempelvis "vinterkräksjukan". Så är det troligt att statistiken visat på betydligt högre siffror, av infektioner, än om mätningen gjorts på en dag utan pågående utbrott och till exempel med få inskrivna patienter.

Som beskrivits i punkt 2 är en stor del av VRI ett direkt resultat av misstag och system/rutinfel, som med enkla medel kan undvikas med rätt verktyg att planera arbetet samt organisera detta på rätt sätt.

Det är möjligt att bristande och/ eller felaktigt utförda arbetsuppgifter, utförs pga. Stress och tidsbrist (personal tar genvägar och hoppar över steg, för att "spara" tid).

Att det inte finns tillräcklig kompetens på arbetsplatsen eller inom vissa yrkeskategorier. Fastän det kan tros vara självklart att all vårdpersonal har denna kunskap, finns det inga garantier.

Att informera och utbilda verksamheter om de metoder och arbetssätt som är mest säkra och effektiva att tillämpa. Leder med största sannolikhet till stora förbättringar i form av minskat lidande för patienter, ekonomiska vinster samt en ökad säkerhet för vårdpersonal.

Att utveckling sker hela tiden, betyder praktiskt att utbildningar och exempelvis informationsträffar behöver ske kontinuerligt.

För att uppnå bästa möjliga resultat, det räcker inte att gå en kurs tex i samband med nyanställning och sedan tro att det är tillräckligt.

Kunskap är en färskvara och behöver dels repeteras för att hållas aktuell hos individen, dels framkommer ständigt ny forskning och upptäckter som behöver spridas inom verksamheterna, för att säkerställa att patienter ges den säkrast möjliga vården.

Som nämns i punkt 3 är hygienperspektivet inom vården är det av stor vikt att arbeta med att minska och förhindra onödig spridning av infektioner.

Denna medvetenhet hos personal bör genomsyra alla planeringssteg och handlingar i det vardagliga arbetet.

Då det kan vara det enda alternativet till att säkerställa att det finns fungerande mediciner (antibiotika) i framtiden.

Så att en diagnos eller skada som kräver behandling genom exempelvis medicinering och/eller kirurgi, går att genomföra och inte är synonymt med en dödsdom.

Att det enligt statistiken går att förebygga mellan ca 21 000 till ca 32 000 infektioner per år i Sverige, är allvarliga och tankeväckande siffror.

Det verkar nästan otroligt att Sverige, som har så bra sjukvård i jämförelse med många andra länder, så är hälften av dessa ett resultat av felbehandling.

Om det går att ta bort förekomsten av dessa, är det svårt att föreställa sig hur svensk sjukvård skulle se ut. Hur mycket resurser som skulle kunna frigöras och i sin tur omfördelas.

Även långtgående effekter i form av tex förkortade väntetider, hur samhället i stort skulle fungera bättre och individens lidande minska markant.

I mätningen som gjordes av Sveriges Kommuner och Landsting, har antalet infektioner mellan 2010 och 2019 legat ganska stabilt över tiden. Med mindre variationer. Den lägsta uppmätta frekvensen i procent var 8,8%, och den högsta 9,6%.

Det är tydligt att dessa siffror inte på något sätt är acceptabla.

Trots att undersökningen omfattar flera år, ses inga tendenser på minskad frekvens. Vilket tyder på att det behöver göras en omfattande, gemensam plan för att vända denna situation.

Enligt mätning av följsamhet till hygien och klädregler förbättras markant sedan mätningarna startade 2010.

Ändå kan även detta förbättras ytterligare, då det 2019 visade 74,5% i följsamhet angående basala hygienrutiner, något som absolut kan påverka resultatet av denna typ av undersökning/observation, är det faktum att personal är medveten av vad som mäts, då anstränger sig att göra alla steg korrekt.

I det vardagliga arbetet är det inte alls lika troligt att det faktiskt utförs korrekt alla gånger, vilket kan tolkas som att denna statistik inte är helt tillförlitlig.

I resultatdelen anges WHO:s viktiga delar för att förebygga vårdrelaterade infektioner. Det uttrycks att det är av stor betydelse att alla delar följs för att åstadkomma önskat resultat.

Det vill säga att ett litet misstag någonstans i åtgärdskedjan så faller hela syftet.

Även om det framhävs vikten av preoperativ huddesinfektion, att registrera infektioner i efterhand, så är det troligtvis så, att när det kommer till att fånga upp och registrera antalet postoperativa infektioner så är mörkertalet stort.

Det är av denna anledning en utmaning för sjukvården att fullfölja detta för att få ett starkt underlag och kunna följa upp behandling och åtgärder på ett effektivt sätt.

Källförteckning

<https://skl.se/download/18.3e7c301615a26cf26d9546db/1487061946106/Beskrivning%20av%20PPM-VRI.pdf> (11092019)

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/publicerat-material/publikationer/rena-hander-2014/rena-hander-allt-du-vill-veta-om-handhygien-tryckfil.pdf> (12092019)

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2019/maj/god-handhygien-forebygger-infektioner-inom-var-d-och-omsorg/> (11092019)

<https://skl.se/download/18.e286e5916b0676cf36d3bcb/1559655305581/Resultat%20def%20PPM%20VRI%20VT%202019.pdf> (11092019)

<https://skl.se/halsasjukvard/patientsakerhet/matningavskadorivarden/matningbasalalygienrutiner.2277.html> (11092019)

<https://skl.se/download/18.4c8d281716b926ffa93219ab/1561632581684/PUNKTPREVALENSM%C3%84TNING%20AV%20F%C3%96LJSAMHET%20TILL%20BASALAHYGIENRUTINER%20OCH%20KL%C3%84DREGLER%20Regioner.pdf> (11092019)

<https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/postoperativa-sarinfektioner-atgarder-for-att-forebygga.html> (11092019)